

ISSN
2547-989X

Sinop Üniversitesi
Sosyal Bilimler Dergisi

Araştırma Makalesi

Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8 (2), 588-605

Geliş Tarihi:02.04.2024 Kabul Tarihi: 16.09.2024

Yayın: 2024 Yayın Tarihi:30.11.2024

<https://doi.org/10.30561/sinopusd.1463292>

<https://dergipark.org.tr/sinopusd>

TÜRKİYE SELÇUKLULARI ZAMANINDA KARADENİZ TİCARETİNDE ANADOLU'NUN ROLÜ

Tunay KARAKÖK*

Öz

Büyük Selçuklu İmparatorluğu'nun Anadolu'yu fethetmesiyle, Anadolu, bölge ticaretin de önemli bir merkez haline geldi. Anadolu'nun coğrafi konumu, kendisini doğu ile batı arasındaki ticaretin ana geçiş noktalarından biri haline gelmesini sağladı. İmparatorluğun başkenti olan İznik (Nikaia), ticaretin yoğun olduğu önemli bir liman şehriydi ve bu şehir, Karadeniz'e olan ticaretin başlangıç noktasıydı. Anadolu'nun Karadeniz ticaretindeki rolü, kara ve deniz ticareti arasında bir köprü görevi görmesinden kaynaklanmaktadır. İznik ve diğer liman şehirleri, doğu ve batı arasında malların alışverişi için önemli merkezlerdi. Anadolu'nun iç bölgeleri ise ticaret yollarının kara üzerinden geçtiği ana rotalardan biriydi. İpek yolu gibi önemli ticaret yolları, Anadolu'nun içinden geçiyordu ve bu yollar Karadeniz'e doğru uzanıyordu. Bu yollar, Anadolu'nun ticaretin merkezi haline gelmesine ve bölgenin zenginleşmesine katkı sağladı.

Anadolu'nun Karadeniz ticaretindeki rolü, Büyük Selçuklu İmparatorluğu'nun ekonomik ve siyasi gücünün bir yansımasıydı. İmparatorluğun kontrolü altındaki limanlar ve ticaret yolları, imparatorluğun ekonomisine büyük katkı sağladı ve bölgenin refahının artmasına yardımcı oldu. Ayrıca, bu ticaret ağları, farklı kültürler arasında etkileşimi teşvik etti ve bölgenin kültürel çeşitliliğini artırdı. Selçuklu İmparatorluğu, Orta Çağ'da Anadolu'da önemli bir medeniyet ve ticaret merkeziydi. İmparatorluğun Karadeniz'e olan sınırı, bölgedeki ticaretin canlanmasına ve önemli bir deniz ticaret rotası olan Karadeniz'in güney kıyılarının kontrolünü ele geçirmeye olanak tanıdı. Karadeniz'in doğu ve batı kıyıları arasında yapılan ticaret, bu dönemde büyük ölçüde Anadolu üzerinden gerçekleştirildi. Bu makalede de kaynaklar ışığında Anadolu Selçuklu Devleti döneminde Karadeniz ticaretinde Anadolu'nun rolü incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anadolu, Anadolu Selçuklu Devleti, Karadeniz, Ticaret

* Dr. Öğr. Üyesi, Bartın Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, tkarakok@bartin.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-4028-2148>

The Role Of Anatolia in the Black Sea Trade (During Sultanate of Rum)

Abstract

With the Seljuk Empire's conquest of Anatolia, the region became an important center of trade. Anatolia's geographical location enabled it to become one of the main transit points for trade between East and West. Iznik (Nikaia), the capital of the empire, was an important port city where trade was intense, and this city was the starting point of trade to the Black Sea. Anatolia's role in Black Sea trade stemmed from its position as a bridge between land and sea trade. Iznik and other port cities were important centers for the exchange of goods between east and west. The inner regions of Anatolia were among the main routes through which trade routes passed over land. Important trade routes such as the Silk Road passed through Anatolia and these routes extended towards the Black Sea, contributing to Anatolia becoming the center of trade and the enrichment of the region.

Anatolia's role in the Black Sea trade was a reflection of the economic and political power of the Seljuk Empire. The ports and trade routes under the control of the empire contributed greatly to the empire's economy and helped increase the region's prosperity. Additionally these trade networks encouraged interaction between different cultures and increased the cultural diversity of the region. The Sultanate of Rum was an important trade center in Anatolia during the Middle Ages. The empire's border with the Black Sea made it possible to revive trade in the region and gain control of the southern coast of the Black Sea, an important maritime trade route. Trade between the eastern and western shores of the Black Sea was largely carried out through Anatolia during this period. In this article, according to the sources, we will examine the role of Anatolia in the Black Sea trade during the Sultanate of Ruma's period.

Keywords: Anatolia, Sultanate of Rum, Black Sea, Trade

Giriş

Anadolu Selçuklu Devleti, Ortaçağ'da Anadolu'da önemli bir medeniyet ve ticaret merkeziydi. İmparatorluğun Karadeniz'e olan sınırı, bölgedeki ticaretin canlanmasına ve önemli bir deniz ticaret rotası olan Karadeniz'in güney kıyılarının kontrolünü ele geçirmeye olanak tanıdı. Karadeniz'in doğu ve batı kıyıları arasında yapılan ticaret, bu dönemde büyük ölçüde Anadolu üzerinden gerçekleştirildi. Büyük Selçuklu İmparatorluğu'nun Anadolu'yu fethetmesiyle, bölge ticaretin önemli bir merkezi haline geldi. Anadolu'nun coğrafi konumu, doğu ile batı arasındaki ticaretin ana geçiş noktalarından biri haline gelmesini sağladı. İmparatorluğun başkenti olan İznik (Nikaia), ticaretin yoğun olduğu önemli bir liman şehriydi ve bu şehir, Karadeniz'e olan ticaretin başlangıç noktasıydı.

Anadolu'nun Karadeniz ticaretindeki rolü, kara ve deniz ticareti arasında bir köprü görevi görmesinden kaynaklanmaktadır. İznik ve diğer liman şehirleri, doğu ve batı arasında malların alışverişi için önemli merkezlerdi. Anadolu'nun iç bölgeleri ise ticaret yollarının kara üzerinden geçtiği ana rotalardan biriydi. İpek yolu gibi önemli ticaret yolları, Anadolu'nun içinden geçiyordu ve bu yollar Karadeniz'e doğru uzanıyordu. Bu yollar, Anadolu'nun ticaretin merkezi haline gelmesine ve bölgenin zenginleşmesine katkı sağladı. Selçuklu İmparatorluğu döneminde, Anadolu'da ticaretin gelişmesine katkı sağlayan bir diğer faktör ise şehirlerin ve ticaret kolonilerinin kurulmasıydı. Ticaretin yoğun olduğu bölgelerde kurulan şehirler, ticaretin daha da canlanmasına ve ticaret yollarının güvenliğinin sağlanmasına yardımcı oldu. Ayrıca, ticaret kolonileri de farklı kültürler arasında ticaretin gelişmesine katkı sağladı ve bölgedeki ticaret ağlarını genişletti. Anadolu'nun Karadeniz ticaretindeki rolü, Selçuklu İmparatorluğu'nun ekonomik ve siyasi gücünün bir yansımasıydı. İmparatorluğun kontrolü altındaki limanlar ve ticaret yolları, imparatorluğun ekonomisine büyük katkı sağladı ve bölgenin refahının artmasına yardımcı oldu. Ayrıca, bu ticaret ağları, farklı kültürler arasında etkileşimi teşvik etti ve bölgenin kültürel çeşitliliğini artırdı. Ancak Anadolu Selçuklu Devleti'nin çöküşüyle birlikte, Anadolu'nun Karadeniz ticaretindeki rolü de azalmaya başladı. Moğol istilası ve diğer iç karışıklıklar, bölgedeki ticaretin durmasına veya azalmasına neden oldu. Bununla birlikte, Anadolu'nun ticaret rotalarının yeniden canlanması ve bölgenin ticaretteki rolünün artması, Osmanlı İmparatorluğu'nun yükselişiyle gerçekleşti.

Nihayetinde Anadolu Selçuklu Devleti döneminde Anadolu'nun Karadeniz ticaretindeki rolü büyük önem taşıyordu. Anadolu'nun coğrafi konumu, ticaretin doğu ile batı arasında bir köprü olmasını sağladı ve bölge, ticaretin canlanması ve ekonomik refahın artması için önemli bir rol oynadı. Ancak, Anadolu Selçuklu Devleti'nin çöküşüyle birlikte, Anadolu'nun ticaretteki rolü azalmış olsa da bölgenin tarihsel önemi ve ticaret ağları, sonraki dönemlerde de devam etti.

1. Anadolu Selçuklu Devleti'nin Kuruluşu ve Yayılması

Anadolu Selçuklu Devleti, Ortaçağ'da Anadolu'nun büyük bir bölümünü kontrol eden ve önemli bir İslam medeniyeti merkezi olan bir Türk devletiydi. Bu devlet, XI. ve XIII. yüzyıllar arasında varlığını sürdürmüştür. Anadolu Selçuklu Devleti'nin kuruluşu ve yayılması, Türk tarihinde ve Orta Doğu'nun genel tarihinde önemli bir dönüm noktası olarak kabul edilir. Anadolu Selçuklu Devleti'nin kökenleri, Oğuz Türklerine dayanmaktadır. Büyük Selçuklu Devleti'nin bir kolunu oluşturan Anadolu Selçuklu Devleti, 1077 yılında Süleyman Şah'ın liderliğinde kurulmuştur. Bu dönemde Anadolu, Bizans ve diğer yerel beylikler arasında sürekli bir mücadele alanıydı. Süleyman Şah, Anadolu'nun iç bölgelerine doğru ilerleyerek İslam'ı yayma ve topraklarını genişletme amacıyla hareket etti (İnalçık, 1994, s. 66; Kafesoğlu, 1956, s. 40; Kafesoğlu, 1988, s. 87; Özcan, 2001, s. 60; Turan, 1983, s. 75-79; s. Yavuz, 2000, s. 66).

Anadolu Selçuklu Devleti'nin kuruluşunda en önemli figürlerden biri, I. Kılıçarslan'dır. Kılıçarslan, devletin sınırlarını genişletmek ve Bizans'a karşı mücadele etmek için büyük çaba sarf etmiştir. Malazgirt Meydan Muharebesi (1071), Anadolu'nun Türkler tarafından fethedilmesinde dönüm noktası olmuş ve Anadolu'nun kapıları Türkler için açılmıştır. Bu zafer, Anadolu Selçuklu Devleti'nin kuruluş sürecini hızlandırmış ve devletin sınırlarını genişletmiştir. Anadolu Selçuklu Devleti'nin yayılması, sadece askeri fetihlerle sınırlı kalmamıştır. Devlet, aynı zamanda idari yapılanmasını da güçlendirmiştir. Bu dönemde, medrese ve külliye gibi İslam kültür ve eğitim kurumları da kurulmuş ve geliştirilmiştir. Anadolu'nun çeşitli bölgelerindeki ticaret ağlarının oluşturulması da devletin ekonomik gücünü artırmıştır (İnalçık, 1994, s. 78-80; Kafesoğlu, 1956, s. 54, s. 87; Turan, 1983, s. 135-140).

Anadolu Selçuklu Devleti'nin en parlak dönemi, I. Alâeddin Keykubad dönemi olarak kabul edilir. Keykubad, devletin sınırlarını en geniş haline getirmiş ve Anadolu'nun önemli bir medeniyet merkezi olmasını sağlamıştır. Bu dönemde, Anadolu Selçuklu Devleti, Haçlı Seferleri gibi dış tehditlere karşı başarılı bir şekilde

direnmiş ve Anadolu'nun kültürel ve ekonomik gelişimine katkıda bulunmuştur. Ancak, Anadolu Selçuklu Devleti'nin güçlü dönemi, XIII. yüzyılın başlarında Moğol istilası ile sona ermiştir. Moğolların baskısı altında zayıflayan devlet, iç karışıklıklar ve dış tehditlerle mücadele edememiş ve çökmüştür (Kafesoğlu, 1956, s. 94; Kafesoğlu, 1988, s. 101; Turan, 1983, s. 340-352; Runciman, 1962, s. 69).

Anadolu Selçuklu Devleti'nin kuruluşu ve yayılması, Türk tarihinin önemli bir dönemini temsil etmektedir. Devlet, Ortaçağ dünyasında önemli bir güç haline gelmiş ve Anadolu'nun İslam medeniyeti ve Türk kültürüyle tanışmasını sağlamıştır. Ancak, çeşitli iç ve dış faktörlerin etkisiyle devletin gücü zamanla azalmış ve nihayetinde çöküş yaşamıştır.

2. Anadolu Selçuklu Devleti'nin Ekonomik ve Siyasi Yapısı

Anadolu Selçuklu Devletinin ekonomik ve siyasi yapısı, o dönemin şartlarına göre oldukça karmaşık ve dinamiktir. Bu dinamik devletin siyasi yapısı, merkeziyetçi bir yönetim anlayışına dayanıyordu. Devletin başında sultan bulunuyordu ve sultanın otoritesi altında valiler, emirler ve beyler gibi yöneticiler bulunmaktaydı. Sultan hem siyasi hem de dini otoriteye sahipti ve devletin yönetiminde en üst düzeyde karar alma yetkisine sahipti. Sultanın yönetimi altında, eyaletler ve vilayetler olarak adlandırılan idari birimler bulunuyordu. Her eyalet, bir vali tarafından yönetiliyor ve devletin vergi toplama, adalet dağıtma ve güvenliği sağlama gibi görevlerini yerine getiriyordu. Ayrıca, merkezi hükümetin gücünü yerel yöneticilere aktarmak için beylik sistemine de başvurulmuştur. Beylikler, belirli bölgelerdeki günlük yönetim işlerini yürütmekten sorumlu olan yöneticilerdi (İnalçık, 1994, s. 27-29; Kafesoğlu, 1956, s. 37-40; Kafesoğlu, 1988, s. 59; s. 75-79).

Anadolu Selçuklu Devleti'nin siyasi yapısı hem Türkmen geleneklerinden hem de İslam hukukundan etkilenmiştir. Devlette adalet, hukuk ve vergi toplama gibi konular, İslam hukuku prensiplerine göre düzenlenmiş ve uygulanmıştır. Ayrıca, Türkmen gelenekleri de devletin yönetiminde önemli bir rol oynamış ve toplumsal düzenin korunmasına katkı sağlamıştır.

Söz konusu devletin ekonomik yapısına bakıldığında; Anadolu Selçuklu Devleti'nin ekonomisi, tarım, ticaret ve zanaat alanlarında büyük bir çeşitlilik gösteriyordu. Tarım, devletin ekonomisinin temelini oluşturuyordu ve Anadolu'nun verimli toprakları sayesinde buğday, arpa, pamuk, üzüm gibi ürünler yetiştiriliyordu. Ayrıca, hayvancılık da önemli bir gelir kaynağıydı ve at, koyun, keçi gibi hayvanlar yetiştiriliyordu. Ticarete Anadolu Selçuklu Devleti'nin ekonomisinde önemli bir yer tutuyordu. Devletin coğrafi konumu, Doğu ile Batı arasındaki ticaret yollarının geçiş güzergâhında olmasını sağlamıştı. Bu nedenle, Anadolu'nun liman şehirleri ve ticaret merkezleri, Doğu ve Batı arasında mal alışverişi için önemli birer durak haline gelmişti. İpek yolu gibi önemli ticaret yolları, Anadolu'nun ekonomik canlılığına katkıda bulunmuş ve ticaretin gelişmesini sağlamıştır (Kafesoğlu, 1956, s. 71-72; Kafesoğlu, 1988, s. 66; Yaşar, 2009, s. 21-25).

Ticari hayat içerisinde zanaat ta Anadolu Selçuklu Devleti'nin ekonomisinde önemli bir yer tutuyordu ve çeşitli zanaat dallarında ürünler üretiliyordu. Seramik, dokuma, metal işçiliği gibi alanlarda ustaların elinden çıkan ürünler hem iç piyasada hem de dış ticarete talep görüyordu. Ayrıca, kervansaraylar gibi ticaret yapılarının inşası da zanaatkârlar için iş imkânları yaratmıştır. Netice itibariyle ise Anadolu Selçuklu Devleti'nin ekonomik ve siyasi yapısı, o dönemin şartlarına göre oldukça gelişmiş ve karmaşıktı. Devletin siyasi yapısı merkeziyetçi bir yapıya sahipti ve sultanın otoritesi altında valiler, emirler ve beyler gibi yöneticiler bulunuyordu (Kafesoğlu, 1988, s. 96; Yücel, 1997, s. 66-69; Yavuz, 2000, s. 104-105).

Ekonomik olarak ise tarım, ticaret ve zanaat devletin ekonomisinin temelini oluşturuyordu ve bu alanlarda büyük bir çeşitlilik ve canlılık görülüyordu. Anadolu Selçuklu Devleti'nin ekonomik ve siyasi yapısı, dönemde bölgenin refahını ve gelişimini sağlamış ve Anadolu'yu önemli bir medeniyet merkezi haline getirmiştir (Yücel, 1997, s. 79-87).

2.1. Anadolu Selçuklu Devleti'nin Ticaret Politikaları

Anadolu Selçuklu Devletinin ekonomik hayatında ticaret, önemli bir yer tutmuş ve devletin ticaret politikaları, dönemin ekonomik dinamiklerini

şekillendirmiştir. Öyle ki Anadolu Selçuklu Devleti, ticaretin teşvik edilmesine büyük önem vermiştir. Devlet, ticaret yollarının güvenliğini sağlamak için önlemler almış ve kervansaraylar gibi ticaret yapılarının inşasını desteklemiştir. Bu yapılar, ticaret yapan tüccarların konaklama ve mallarını güvenle depolama imkânı sağlamıştır. Ayrıca, ticaret kolonilerinin kurulması ve ticaretin serbestçe yapılmasına olanak tanınması da ticaretin canlanmasına katkı sağlamıştır (Yaşar, 2009, s. 66; Yücel, 1997, s. 97-98; Cahen, 1966, s. 79).

Anadolu Selçuklu Devleti, dönemin diğer medeniyetleriyle dış ticaret anlaşmaları yapmış ve ticaretin sürdürülebilirliğini sağlamıştır. Özellikle Bizans İmparatorluğu ile yapılan ticaret anlaşmaları, Anadolu'nun Batı ile olan ticaretini güçlendirmiştir. Bu anlaşmaların sonucunda, Anadolu'nun liman şehirleri ve ticaret merkezleri önemli ticaret noktaları haline gelmiştir (Cahen, 1966, s. 101; Kurtoğlu, 2012, s. 29).

Anadolu Selçuklu Devleti'nin ticaret politikalarında vergi politikaları da önemli bir yer tutmuştur. Devlet, ticarettten elde edilen geliri artırmak amacıyla çeşitli ticaret vergileri almıştır. Ancak, vergilerin adil bir şekilde uygulanması ve vergi oranlarının makul düzeyde tutulması, ticaretin sürdürülebilirliği açısından önemli olmuştur. Ayrıca, ticaretteki vergi politikaları, devletin ekonomik dengesini koruma ve geliştirme amacını da yansıtmıştır. Devamında Anadolu Selçuklu Devleti'nin ticaret politikalarında, diplomatik ilişkilerin de büyük bir rolü olmuştur. Devlet, dönemin diğer medeniyetleriyle iyi ilişkiler kurmuş ve ticaretin serbestçe yapılmasını sağlamıştır. Ayrıca, diplomatik ilişkiler sayesinde ticaret yollarının güvenliği sağlanmış ve ticaretin canlanması desteklenmiştir (Ayverdi, 1971, s. 29-30; Özcan, 2001, s. 62; Yücel, 1997, s. 71).

Tüm bu bilgiler gösterir ki Anadolu Selçuklu Devleti'nin ticaret politikaları, devletin ekonomik hayatının önemli bir parçasını oluşturmuştur. Ticaretin teşviki, dış ticaret anlaşmaları, vergi politikaları ve diplomatik ilişkiler gibi faktörler, devletin ticaretin canlanmasını sağlamış ve ekonomik refahın artmasına katkıda bulunmuştur. Ancak, bu politikaların uygulanmasında dönemin ekonomik şartları ve

dış etkenler de göz önünde bulundurulmuştur. Sonuç olarak, Anadolu Selçuklu Devleti'nin ticaret politikaları, devletin ekonomik başarısının temelini oluşturmuş ve Anadolu'nun ticaretin merkezi haline gelmesine katkı sağlamıştır.

3. Anadolu'nun Coğrafi Konumu ve Ticaret Yolları

Anadolu, tarih boyunca önemli bir coğrafi konuma sahip olmuş ve farklı medeniyetlerin buluşma noktası olmuştur. Özellikle ticaret yolları açısından stratejik bir konuma sahip olan Anadolu, Doğu ile Batı arasında önemli bir köprü görevi görmüştür. Anadolu, Asya ve Avrupa kıtaları arasında bir köprü konumunda bulunmaktadır. Kuzeyde Karadeniz, güneyde Akdeniz, batıda Ege Denizi ve doğuda Hazar Denizi ile çevrili olan Anadolu, stratejik bir konuma sahiptir. Ayrıca, Orta Doğu ile Avrupa arasında bir geçiş bölgesi olması nedeniyle ticaret yollarının kesiştiği bir noktadır (Turan, 1983, s. 62; Şehsuvaroğlu, 2005, 21-23).

Anadolu'nun coğrafi yapısı da ticaret için elverişlidir. Verimli topraklara, zengin madenlere ve su kaynaklarına sahip olan Anadolu, tarım, madencilik ve su yolu ticareti gibi ekonomik faaliyetler için uygun bir ortam sunmaktadır. Anadolu, tarih boyunca önemli ticaret yollarının üzerinde yer almıştır. Özellikle ipek yolu gibi önemli ticaret yolları, Anadolu'nun Doğu ile Batı arasında bir ticaret köprüsü olmasını sağlamıştır. İpek yolu, Çin'den başlayarak Orta Asya'dan geçerek Anadolu'ya ulaşır ve oradan da Avrupa'ya kadar uzanır. Bu ticaret yolu, Anadolu'nun ekonomik ve kültürel açıdan gelişmesine büyük katkı sağlamıştır (Yücel, 1997, s. 62-66; İnalçık, 1984, s. 37-38).

Anadolu'nun coğrafi konumu nedeniyle, ayrıca deniz ticareti de gelişmiştir. Anadolu'nun kıyıları boyunca yer alan liman şehirleri, ticaret gemileri için önemli duraklar haline gelmiştir. Özellikle İstanbul (Konstantinopolis) ve İzmir (Smyrna) gibi liman şehirleri, ticaretin merkezi haline gelmiş ve Akdeniz ile Karadeniz arasında önemli ticaret rotaları oluşturmuştur. Anadolu'nun coğrafi konumu ve ticaret yolları, bölgenin stratejik önemini belirlemiştir. İpek yolu gibi ticaret yolları, Anadolu'nun Doğu ile Batı arasında bir köprü olmasını sağlamış ve bölgenin ekonomik refahını artırmıştır. Ayrıca, deniz ticareti de Anadolu'nun ticaretin

merkezi haline gelmesini sağlamış ve liman şehirleri bölgenin ekonomik gücünü artırmıştır (Yaşar, 2009, s. 112; Şehsuvaroğlu, 2005, 37).

Sonuç olarak, Anadolu'nun coğrafi konumu ve ticaret yolları, bölgenin tarih boyunca önemli bir ticaret merkezi olmasını sağlamıştır. İpek yolu gibi ticaret yolları ve liman şehirleri, Anadolu'nun Doğu ile Batı arasında bir köprü olmasını sağlamış ve bölgenin ekonomik, kültürel ve stratejik önemini artırmıştır. Anadolu'nun coğrafi konumu ve ticaret yolları, günümüzde de bölgenin ekonomik gelişimine katkı sağlamaya devam etmektedir.

4. Karadeniz Ticaret'inin Önemi ve Özellikleri

Anadolu Selçuklu Devleti döneminde Karadeniz Ticareti, bölgenin ekonomik ve kültürel hayatında önemli bir rol oynamıştır. Karadeniz'in stratejik konumu, bu ticaretin canlanmasına ve Anadolu Selçuklu Devleti'nin ekonomik gücünü artırmasına katkı sağlamıştır. Ayrıca, Karadeniz Ticareti sayesinde Anadolu'nun deniz ticaretine olanak sağlayan liman şehirleri, ticaretin merkezi haline gelmiştir.

Coğrafi Konumunun Stratejik Önemi bağlamında bakıldığında Karadeniz, Anadolu Selçuklu Devleti'nin kuzey sınırlarını oluşturan önemli bir su yoludur. Bu nedenle, Karadeniz'in ticari faaliyetler açısından stratejik bir önemi vardır. Karadeniz Ticareti, Anadolu'nun kuzey ve doğu bölgeleriyle Batı ve Orta Doğu arasında mal alışverişi yapılmasını sağlamıştır. Anadolu Selçuklu Devleti döneminde, Karadeniz Ticareti deniz ticaretinin gelişmesine büyük katkı sağlamıştır. Karadeniz'in kıyıları boyunca yer alan liman şehirleri, ticaret gemileri için önemli birer durak olmuştur. Trabzon, Sinop, Amasra gibi limanlar, Anadolu Selçuklu Devleti'nin ticaret hacmini artırmıştır. Doğu ile Batı arasında bir köprü görevi bulunan Karadeniz Ticareti, Anadolu Selçuklu Devleti'nin Doğu ile Batı arasında bir köprü görevi görmesini sağlamıştır. Özellikle ipek yolu gibi önemli ticaret yolları, Anadolu'nun Karadeniz kıyılarından geçerek Avrupa'ya uzanmıştır. Bu sayede, Anadolu'nun ekonomik ve kültürel etkileşimi artmıştır (İşcan, 1995, s. 28-32; Kurtoğlu, 2012, s. 74-75; Özbaran, 1990, s. 58).

Konumu, bağlantıları ve siyasi konjonktürüne bakıldığında çok önemli özelliklere sahip olan Karadeniz ticareti; İpek Yolu'nun kullanımı ile Anadolu Selçuklu Devleti döneminde, ipek yolu gibi önemli ticaret yolları Karadeniz'in kıyılarından geçmekteydi. Bu ticaret yolları, Anadolu'nun iç bölgeleri ile Karadeniz limanları arasında mal alışverişini sağlamıştır. Özellikle ipek, baharat, tekstil ürünleri gibi değerli mallar bu yollar üzerinden taşınmıştır. Devamında ise Anadolu Selçuklu Devleti döneminde, deniz ticareti önemli bir canlanma yaşamıştır. Karadeniz'in kıyılarında yer alan liman şehirleri, ticaret gemileri için güvenli birer liman oluşturmuştur. Bu limanlar sayesinde, Anadolu'nun deniz ticareti gelişmiş ve ekonomik refah artmıştır.

Bu gelişmeler neticesinde ise Karadeniz ticareti, farklı kültürler arasında etkileşimi teşvik etmiştir. Anadolu Selçuklu Devleti'nin Karadeniz kıyılarındaki ticaret faaliyetleri, farklı kültürlerin bir araya gelmesine ve kültürel alışverişin artmasına katkı sağlamıştır. Bu durum, bölgenin kültürel çeşitliliğini artırmıştır (Özbaran, 1990, s. 67; Şehsuvaroğlu, 2005, 49; Yücel, 1997, s. 68; Yücel, 1997, s. 84-85).

Nihayetinde ise Anadolu Selçuklu Devleti döneminde, Karadeniz Ticareti bölgenin ekonomik ve kültürel hayatında önemli bir rol oynamıştır. Karadeniz'in stratejik konumu, deniz ticaretinin gelişmesine olanak sağlamış ve Anadolu'nun ekonomik gücünü artırmıştır. Ayrıca, Karadeniz Ticareti sayesinde farklı kültürler arasında etkileşim sağlanmış ve bölgenin kültürel çeşitliliği artmıştır. Bu nedenlerden dolayı, Anadolu Selçuklu Devleti döneminde Karadeniz Ticareti önemli bir ticaret rotası haline gelmiştir.

4. Anadolu'nun Karadeniz Ticaretindeki rolü

Anadolu'nun tarih boyunca Karadeniz Ticaretindeki rolü, bölgenin ekonomik ve stratejik önemini belirlemiştir. Anadolu'nun coğrafi konumu, ticaret yollarının kesiştiği bir noktada olması ve Karadeniz'in kuzey kıyılarına sahip olması, bölgenin ticaretteki etkinliğini artırmıştır. Anadolu'nun coğrafi konumu, ticaret yollarının kesiştiği bir köprü konumundadır. Özellikle Karadeniz'in kuzey kıyıları

boyunca uzanan liman şehirleri, ticaret gemileri için önemli birer durak olmuştur. Anadolu'nun stratejik konumu, ticaret yollarının gelişmesine ve bölgenin ticaretin merkezi haline gelmesine olanak sağlamıştır. Anadolu'nun Karadeniz kıyıları boyunca yer alması, ticaret yollarının önemli bir parçası olmasını sağlamıştır. Bu ticaret yolları, Orta Asya'dan gelen malların Akdeniz'e ve Orta Avrupa'ya taşınmasını sağlamıştır. Anadolu'nun liman şehirleri, ticaret gemilerinin yüklerini indirip yüklemesi için önemli birer merkez olmuştur (Kurtoğlu, 2012, s. 67; Yücel, 1997, s. 92; Ayverdi, 1971, s. 58).

Anadolu'nun Karadeniz Ticaretindeki rolü, bölgenin ekonomik gücünü artırmış ve ticaretin merkezi haline gelmesini sağlamıştır. Anadolu'nun stratejik konumu, ticaret yollarının kesiştiği bir noktada olması nedeniyle ticaretin gelişmesine olanak sağlamıştır. Bu durum, Anadolu'nun ekonomik ve kültürel açıdan gelişmesini sağlamış ve bölgenin refahını artırmıştır. Anadolu'nun Karadeniz ticaretindeki rolü, ticaret yollarının kontrolüne de bağlıdır. Anadolu'nun liman şehirleri, devletin deniz ticareti üzerindeki kontrolünü sağlamış ve ticaretin düzenli bir şekilde yapılmasını sağlamıştır. Bu durum, Anadolu'nun ekonomik gücünü artırmış ve bölgenin refahını yükseltmiştir (Şehsuvaroğlu, 2005, 54; Özbaran, 1990, s. 62; Yücel, 1997, s. 98).

Selçuklu döneminde Karadeniz ticareti, bölgenin stratejik konumu nedeniyle büyük önem taşımaktaydı. Karadeniz, Doğu ile Batı arasındaki ticaret rotalarının önemli bir parçasıydı ve Selçuklu İmparatorluğu'nun bu ticaretin merkezi haline gelmesini sağladı. Karadeniz'in kuzey kıyıları boyunca yer alan liman şehirleri, ticaret gemilerinin uğrak noktaları olarak önemli bir rol oynadı. Selçuklu döneminde, özellikle ipek yolu gibi önemli ticaret yolları Karadeniz'in kuzey kıyılarından geçiyordu. Bu ticaret yolları, Orta Asya'dan gelen malların Avrupa'ya ve Orta Doğu'ya taşınmasını sağladı. Ayrıca, Karadeniz üzerinden yapılan deniz ticareti de gelişmiş ve liman şehirleri ticaretin merkezi haline gelmiştir. Devamında ise Selçuklu döneminde Karadeniz ticareti, mal alışverişi ve kültürel etkileşimi teşvik etti. Farklı bölgelerden gelen tüccarlar, liman şehirlerinde buluşarak ticaret yaparken

aynı zamanda kültürel ve dini alışverişte bulundular. Bu durum, bölgenin kültürel çeşitliliğini artırdı ve farklı medeniyetler arasında bir etkileşim ortamı oluşturdu (Yücel, 1997, s. 74; İnalçık, 1984, s. 48; Şehsuvaroğlu, 2005, 62-63).

Selçuklu döneminde Karadeniz ticareti, deniz ticaretinin gelişmesine de büyük katkı sağladı. Liman şehirlerinin gelişmesiyle birlikte ticaret gemileri için güvenli bir liman oluşturuldu ve ticaretin hacmi arttı. Bu durum, Selçuklu İmparatorluğu'nun ekonomik gücünü artırdı ve bölgenin refahını yükseltti. Öyle ki Selçuklu döneminde Karadeniz ticareti, dönemin jeopolitik koşullarına bağlı olarak şekillendi. Komşu devletlerle olan ilişkiler, ticaretin seyrini etkiledi ve ticaret rotalarının güvenliği önemli bir konu haline geldi. Selçuklu İmparatorluğu'nun politikası ve ticaret politikaları, Karadeniz ticaretinin canlılığını belirleyen önemli faktörler arasındaydı (İşcan, 1995, s. 42; Kurtoğlu, 2012, s. 85; Şehsuvaroğlu, 2005, 63; Özbaran, 1990, s. 62).

Anadolu'nun Karadeniz ticaretindeki rolü, bölgenin ekonomik ve kültürel hayatında önemli bir yer tutmuştur. Anadolu'nun stratejik konumu, ticaret yollarının kesiştiği bir noktada olması ve liman şehirlerinin bulunması nedeniyle ticaretin gelişmesine olanak sağlamıştır. Anadolu'nun Karadeniz ticaretindeki rolü, bölgenin ekonomik gücünü artırmış ve Anadolu'yu ticaretin merkezi haline getirmiştir. Bu nedenle, Anadolu'nun Karadeniz Ticaretindeki rolü, bölgenin tarihinde önemli bir yer tutmaktadır.

4.1. Liman şehirlerinin ve ticaret merkezlerinin oluşumu

Selçuklu döneminde Karadeniz ticaretinde liman şehirlerinin ortaya çıkışı ve gelişimi, bölgenin stratejik konumuyla yakından ilişkilidir. Karadeniz'in kuzey kıyıları boyunca yer alan liman şehirleri, ticaretin canlanması ve ekonomik refahın artması için önemli bir rol oynamıştır. Trabzon, Sinop, Amasra gibi limanlar, ticaret gemilerinin uğrak noktaları olarak öne çıkmıştır. Bu liman şehirleri, Orta Doğu ile Avrupa arasındaki ticaret yollarının kesişim noktalarında bulunmaktadır. İpek Yolu gibi önemli ticaret yolları, Karadeniz'in kuzey kıyılarına ulaşmış ve bu bölgelerin

ticaretin merkezi haline gelmesine katkı sağlamıştır. Bu durum, liman şehirlerinin stratejik önemini daha da artırmıştır (Turan, 1983, s. 47-48; Şehsuvaroğlu, 2005, 66).

Liman şehirlerindeki ticaret faaliyetleri, ticaret merkezlerinin oluşmasını sağlamıştır. Tüccarlar ve tacirler, bu liman şehirlerinde buluşarak mal alışverişi yapmış ve ticaretin canlanmasını sağlamışlardır. Ticaret merkezleri, çevre bölgelerden gelen malların alınıp satıldığı yerler olarak önemli bir rol oynamıştır. Liman şehirlerindeki ticaret faaliyetleri, farklı kültürler arasında ekonomik ve kültürel etkileşimi teşvik etmiştir. Farklı bölgelerden gelen tüccarlar, bu liman şehirlerinde buluşarak ticaret yapmış ve aynı zamanda kültürel alışverişte bulunmuşlardır. Bu durum, bölgenin kültürel çeşitliliğini artırmış ve ticaretin gelişmesine katkı sağlamıştır (Yücel, 1997, s. 81-82; İnalçık, 1984, s. 66; Şehsuvaroğlu, 2005, 72-74).

Selçuklu döneminde Karadeniz ticaretinde liman şehirlerinin ve ticaret merkezlerinin oluşumu, bölgenin ekonomik ve kültürel gelişimine büyük katkı sağlamıştır. Bu liman şehirleri ve ticaret merkezleri, ticaretin canlanması ve bölgenin refahının artması için önemli bir rol oynamıştır. Selçuklu İmparatorluğu'nun stratejik politikaları ve ticaretin gelişmesine olanak sağlayan koşullar, liman şehirlerinin ve ticaret merkezlerinin oluşumunu desteklemiştir (Yücel, 1997, s. 91).

4.2. Anadolu'nun ticaret yollarının kullanımı

Anadolu coğrafi konumu ve tarihsel geçmişi nedeniyle çeşitli ticaret yollarının kesişim noktasında bulunmaktadır. İpek Yolu, Baharat Yolu gibi önemli ticaret yolları Anadolu'nun doğusundan batısına uzanmış ve bölgeyi ticaretin merkezi haline getirmiştir. Anadolu'nun ticaret yollarının çeşitliliği, bölgenin ekonomik ve kültürel gelişimine büyük katkı sağlamıştır (Kafesoğlu, 1988, s. 32; Özcan, 2001, s. 28; Turan, 1983, s. 61-62).

İpek Yolu, Çin'den başlayıp Akdeniz'e kadar uzanan önemli bir ticaret yolu olarak bilinmektedir. Anadolu'nun doğu bölgelerinden geçen İpek Yolu, farklı medeniyetlerin ve kültürlerin birbirine karışmasını sağlamıştır. Bu ticaret yolu boyunca Anadolu, ipek, baharat, değerli metaller gibi malların alım satımında

önemli bir rol oynamıştır. Baharat Yolu ise Hindistan ve Çin'den gelen baharatların Avrupa'ya taşınmasını sağlayan bir ticaret yoludur. Anadolu, Baharat Yolu'nun kara rotası üzerinde bulunması nedeniyle bu ticaretten önemli ölçüde faydalanmıştır. Anadolu'nun liman şehirleri, Baharat Yolu'nun önemli birer durak noktası olmuş ve ticaretin canlanmasına katkı sağlamıştır (İnalçık, 1984, s. 48-49; İşcan, 1995, s. 66).

Anadolu'nun sahil bölgelerinde bulunan liman şehirleri, deniz ticaretinin gelişmesine büyük katkı sağlamıştır. Trabzon, Sinop, Amasra gibi limanlar, ticaret gemilerinin uğrak noktaları olmuş ve ticaretin merkezi haline gelmiştir. Bu liman şehirleri, Anadolu'nun ticaret yollarının kullanımında önemli bir rol oynamıştır. Devamında ise en az liman şehirleri kadar Anadolu'nun ticaret yollarının kullanımında kervansaraylar da önemli bir rol oynamıştır. Kervansaraylar, tüccarların ve kervanların konaklayıp ihtiyaçlarını karşılayabileceği güvenli ve konforlu mekânlar sağlamıştır. Bu sayede ticaret yolları üzerindeki güvenlik ve ticaretin sürekliliği sağlanmıştır (İşcan, 1995, s. 51-52; İnalçık, 1984, s. 52; Yücel, 1997, s. 95; Turan, 1983, s. 325).

Anadolu'nun ticaret yollarının kullanımı, bölgenin ekonomik ve kültürel hayatında önemli bir rol oynamıştır. İpek Yolu, Baharat Yolu gibi önemli ticaret yolları Anadolu'nun ticaretin merkezi haline gelmesine katkı sağlamıştır. Deniz ticaretinin gelişmesi ve liman şehirlerinin önemi, Anadolu'nun ticaret yollarının kullanımında önemli bir faktör olmuştur. Bu nedenle, Anadolu'nun ticaret yollarının kullanımı bölgenin tarihinde önemli bir yer tutmaktadır.

Sonuç

Anadolu'nun Karadeniz Ticaretindeki rolü, bölgenin ekonomik ve stratejik önemini belirlemiştir. Coğrafi konumu ve ticaret yollarının kesiştiği noktalarda bulunması, Anadolu'nun ticaretin merkezi haline gelmesini sağlamıştır. Bu rolün değerlendirilmesi, Anadolu'nun tarihindeki ekonomik ve kültürel gelişimine ışık tutmaktadır.

Anadolu'nun Karadeniz Ticaretindeki rolü, ticaretin canlanması ve ekonomik refahın artmasıyla sonuçlanmıştır. Liman şehirlerinin gelişmesi ve ticaret yollarının kullanımı, Anadolu'nun ekonomik açıdan güçlenmesine ve refah seviyesinin yükselmesine katkı sağlamıştır. Ticaretin gelişmesiyle birlikte Anadolu'da zanaat ve sanayi faaliyetleri de artmış ve bölgenin ekonomisi çeşitlenmiştir. Anadolu'nun stratejik konumu, Karadeniz Ticaretinde oynadığı rolü belirlemiştir. Bölgenin coğrafi konumu, ticaret yollarının kesiştiği bir noktada olması nedeniyle ticaretin gelişmesine olanak sağlamıştır. Bu stratejik konum, Anadolu'nun ticaretin merkezi haline gelmesini ve bölgenin ekonomik gücünün artmasını sağlamıştır. Anadolu'nun Karadeniz Ticaretindeki rolü, farklı kültürler arasında ekonomik ve kültürel etkileşimi teşvik etmiştir. Ticaret yolları boyunca farklı milletlerden gelen tüccarlar, Anadolu'da buluşmuş ve ticaretin yanı sıra kültürel alışverişte bulunmuşlardır. Bu durum, Anadolu'nun kültürel çeşitliliğini artırmış ve farklı medeniyetlerin etkileşimine katkı sağlamıştır. Son olarak ise Anadolu'nun Karadeniz Ticaretindeki rolü, bölgenin tarihinde önemli bir yer tutmaktadır. Coğrafi konumu, stratejik önemi ve ticaretin canlanmasıyla birlikte Anadolu, ticaretin merkezi haline gelmiş ve ekonomik gücünü artırmıştır. Bu değerlendirme, Anadolu'nun tarihindeki ekonomik ve kültürel dinamiklerin anlaşılmasına katkı sağlamaktadır. Gelecekte de Anadolu'nun stratejik konumu ve ticaret potansiyeli, bölgenin ekonomik ve siyasi açıdan önemini koruyacaktır.

Kaynakça

- Ayverdi, İsmail Hakkı. (1971). *Karadeniz Ticaret Tarihinden Sayfalar*. İstanbul: Maarif Matbaası.
- Cahen, Claude. (1996). *Pre-Ottoman Turkey: A General Survey of the Material and Spiritual Culture and History c. 1071-1330*. New York: New York University Press.
- İnalçık, Halil. (1984). *Osmanlı İmparatorluğu ve İpek Yolu Ticareti*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- İnalçık, Halil. (1994). *Anadolu Selçukluları Devleti*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- İşcan, Osman. (1995). *Türk Denizcilik Tarihinde Karadeniz*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Kafesoğlu, İbrahim. (1956). *Anadolu Selçukluları Tarihi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

- Kafesoğlu, İbrahim. (1988). *Selçuklular Dönemi Türk Tarihi Üzerine Araştırmalar*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Kurtoğlu, Ayla. (2012). *Karadeniz Ticaret Yolları ve Anadolu'nun Ticari Potansiyeli*. Trabzon: Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası Yayınları.
- Özbaran, Salih. (1990). *Anadolu Limanları ve Ticaret Merkezleri*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Özcan, Abdülkadir. (2001). *Anadolu Selçuklu Devleti Tarihi*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Peacock, A.C.S. (2015). *The Great Seljuk Empire*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Raby, Julian. (2008). "The Art of the Seljuqs in Iran and Anatolia". *Proceedings of a Symposium Held at the Victoria and Albert Museum, London, April 27-28, 1995*. New York Press.
- Runciman, Steven. (1962). *A History of the Crusades: The Kingdom of Jerusalem and the Frankish East, 1100-1187*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Şehsuvaroğlu, Halil. (2005). *Selçuklu Dönemi Karadeniz Ticareti ve Anadolu*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınları.
- Turan, Osman. (1983). *Selçuklular Zamanında Türkiye*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Yaşar, İsmail. (2009). *Anadolu Selçuklular Döneminde Ticaret ve Ekonomi*. İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınları.
- Yavuz, M. Hakan. (2000). *Türkiye Tarihi, Selçuklular ve Beylikler Dönemi*. İstanbul: Akademi Kitabevi.
- Yücel, Yaşar. (1997). *Anadolu'da Selçuklu Ticaret Yolları ve Karadeniz Ticareti*. Konya: Selçuk Üniversitesi Yayınları.

Extended Abstract

During the Sultanate of Rum, which spanned from the late 11th to the early 14th century, Anatolia experienced a period of significant economic growth and development. The economic life of the Sultanate of Rum was characterized by various factors, including Agricultural productivity, trade, urbanization, and state policies. Agriculture formed the backbone of the economy during this period. Anatolia's fertile lands supported a thriving agricultural sector, with crops such as wheat, barley, grapes, olives, and cotton being cultivated extensively. The introduction of new agricultural techniques, such as irrigation systems and crop rotation, contributed to increased yields and productivity. Moreover, the Sultanate of Rum actively promoted agriculture through land grants, tax incentives, and infrastructure development, further stimulating agricultural production. Trade played a crucial role in the economy of the Sultanate of Rum. Anatolia's strategic location at the crossroads of major trade routes connecting the East and the West made it a vital hub for commerce. The Sultanate of Rum facilitated trade by maintaining security along trade routes, establishing commercial centers, and encouraging the development of markets and bazaars. Traders from diverse backgrounds converged in Anatolia, exchanging goods such as silk, spices, metals, ceramics, and luxury items. The Black Sea trade, in particular, flourished during this period, with Anatolia serving as a bridge between the Mediterranean and the Black Sea regions. Urbanization was another prominent feature of the economic life in the Sultanate of Rum. Cities such as Konya, Kayseri, and Sivas experienced rapid growth and development, becoming vibrant centers of trade, industry, and culture. Urban areas served as administrative hubs, commercial centers, and craft production sites, attracting artisans,

merchants, and skilled laborers from across the region. The expansion of cities was facilitated by the establishment of guilds, which regulated trade and craftsmanship, ensuring quality standards and fair competition. State policies played a crucial role in shaping the economic landscape of the Sultanate of Rum. The ruling elite, including sultans, emirs, and bureaucrats, implemented various measures to promote economic growth and stability. These included tax reforms, land grants, investment in infrastructure such as roads and bridges, and the patronage of trade and commerce. The state also played a central role in regulating markets, ensuring fair trade practices, and resolving disputes. The economic life of the Sultanate of Rum was characterized by agricultural prosperity, vibrant trade networks, urban growth, and state intervention. These factors combined to create a dynamic and prosperous economy that contributed to the cultural, social, and political advancement of Anatolia during this period. With the Seljuk Empire's conquest of Anatolia, the region became an important center of trade. Anatolia's geographical location enabled it to become one of the main transit points for trade between east and west. Iznik (Nikaia), the capital of the empire, was an important port city where trade was intense, and this city was the starting point of trade to the Black Sea. Anatolia's role in Black Sea trade stems from its role as a bridge between land and sea trade. Iznik and other port cities were important centers for the exchange of goods between east and west. The inner regions of Anatolia were one of the main routes through which trade routes passed over land. Important trade routes such as the silk road passed through Anatolia and these roads extended towards the Black Sea. These roads contributed to Anatolia becoming the center of trade and the enrichment of the region. Anatolia's role in the Black Sea trade was a reflection of the economic and political power of the Seljuk Empire. The ports and trade routes under the control of the empire contributed greatly to the empire's economy and helped increase the prosperity of the region. Additionally, these trade networks encouraged interaction between different cultures and increased the cultural diversity of the region. The Seljuk Empire was an important civilization and trade center in Anatolia during the Middle Ages. The empire's border with the Black Sea made it possible to revive trade in the region and gain control of the southern coast of the Black Sea, an important maritime trade route. Trade between the eastern and western shores of the Black Sea was largely carried out through Anatolia during this period. In this article, we will examine the role of Anatolia in the Black Sea trade during the Seljuk period. During the Sultanate of Rum, Anatolia played a pivotal role in the Black Sea trade, contributing significantly to the economic, cultural, and geopolitical dynamics of the region. Anatolia's strategic location at the crossroads of major trade routes between the East and the West, coupled with its abundant natural resources, made it a crucial hub for commercial activities during this period. One of the key factors contributing to Anatolia's importance in the Black Sea trade was its extensive network of trade routes connecting the region to other parts of the world. Anatolia served as a bridge between the Silk Road, connecting China to Europe, and the maritime routes of the Mediterranean, facilitating the exchange of goods, ideas, and cultures. Traders from diverse backgrounds converged in Anatolia, bringing with them commodities such as silk, spices, precious metals, and agricultural products, which were then transported to and from the Black Sea ports. Anatolia's coastal cities, including Sinop, Trabzon, and Amasra, emerged as vital nodes in the Black Sea trade network. These ports served as major commercial centers where goods were imported, exported, and exchanged between Anatolia and the Black Sea region. The Sultanate of Rum actively promoted maritime trade by developing port infrastructure, providing incentives for merchants, and ensuring the security of trade routes. Furthermore, Anatolia's agricultural wealth, including fertile lands and abundant crops, contributed to its role in the Black Sea trade. Grains, fruits, and other agricultural products produced in

Anatolia were exported to the Black Sea region, supporting the sustenance of urban populations and fueling economic growth. Additionally, Anatolia's mineral resources, such as iron, copper, and salt, were in demand in the Black Sea markets, further boosting trade activities. Beyond its economic significance, Anatolia's involvement in the Black Sea trade had profound cultural and geopolitical implications. The exchange of goods and ideas fostered cultural interaction and diversity, enriching the social fabric of both Anatolia and the Black Sea region. Moreover, the control of key trade routes and ports in Anatolia enabled the Sultanate of Rum to exert influence and expand its political power in the Black Sea hinterlands.

During the period of the Sultanate of Rum, the Black Sea region played a significant role in the economic, cultural, and geopolitical dynamics of Anatolia. Situated to the north of Anatolia, the Black Sea served as both a barrier and a gateway, influencing trade communication, and political relations during this era. Trade flourished between Anatolia and the Black Sea region, facilitated by well-established maritime routes and bustling port cities. Anatolian cities such as Sinop, Trabzon, and Amasra emerged as major trade hubs, serving as vital nodes in the Black Sea trade network. These ports facilitated the exchange of goods, including agricultural products, textiles, metals, and luxury items, between Anatolia and the Black Sea littoral. The Black Sea also played a strategic role in the political and military affairs of the Sultanate of Rum. Control over key ports and coastal territories along the Black Sea coastline was crucial for the Sultanate's maritime security and commercial interests. As a result, the Sultanate of Rum invested in the fortification of coastal cities, such as Sinop and Trabzon, to protect against external threats and secure access to trade routes. Furthermore, the Black Sea region served as a cultural crossroads, facilitating the exchange of ideas, languages, and traditions between Anatolia and neighboring regions. The presence of diverse ethnic and religious communities along the Black Sea coast contributed to the region's cultural richness and diversity. However, the Black Sea also posed challenges for the Sultanate of Rum, particularly in terms of security and defense. The presence of rival powers, such as the Byzantine Empire, the Georgian Kingdoms, and the Crusader states, along the Black Sea coastline necessitated constant vigilance and military preparedness on the part of the Sultanate. It served as a vital artery of trade, a strategic frontier for defense, and a melting pot of diverse cultures and traditions, shaping the historical trajectory of Anatolia during this period.

In summary, during the Sultanate of Rum, Anatolia played a crucial role in the Black Sea trade, serving as a vibrant hub of commerce, culture, and diplomacy. Its strategic location, well-developed trade infrastructure, abundant resources, and active maritime trade policies facilitated the exchange of goods and ideas, contributing to the prosperity and interconnectedness of both Anatolia and the Black Sea region.